

Lisa

‘Drie maanden’ had de dokter haar als antwoord gegeven. Alsof die drie maanden ook echt drie maanden van leven inhielden. Het insinueerde dat ze nog drie maanden lang van het leven kon genieten en dan zonder veel voorafgaande miserie dood neer zou vallen. Als weduwe van een dokter wist ze wel beter. ‘Het is het laatste strohalmpje waaraan ze zich vastklampen’ zei Kasper altijd. ‘Het helpt om zich te verzoenen met het naderende einde.’

Het was echter maar weinigen gegeven, deze geschatte tijd ook echt te krijgen. Razendsnelle aftakeling liet zich meestal zien nog voor de eerste vier weken voorbij waren en genieten was een woord waaraan ze niet eens meer hoefden te denken. Lisa streek over haar buik. De kanker had zich genesteld in haar oude lichaam en hoewel ze zich zeer bewust was van de chaos die zich in haar voltrok, had ze nooit enige actie ondernomen om de ziekte tegen te gaan. Lisa’s visie over het nodeloos rekken van ten dode opgeschreven levens hadden in de loop van haar huwelijk meermaals voor hoogoplopende discussies gezorgd. Lisa’s eis, haar indien deze situatie zich zou voordoen, geen behandeling op te dringen, strookte totaal niet met Kaspers visie als arts. Hij had altijd alles gedaan wat in zijn mogelijkheid lag om het levenseinde van zijn patiënten te verzachten en zelfs te verlengen.

Gelukkig had hij zijn belofte aan haar nooit hoeven in te lossen want hij was als eerste gestorven. En nu was het dus zover. Ze had tegen niemand iets gezegd, had zich grondig geïnformeerd over de verschillende stadia van de ziekte en had de papieren voor de ‘normale’ euthanasieaanvraag diezelfde week nog ingediend. De pijn liet zich nu steeds sterker voelen en het eten smaakte haar niet meer. Twee weken geleden had ze de schade laten opmeten in het Sint-Maarten ziekenhuis en vanmorgen, toen ze weer voor het bureau van de oncoloog had plaatsgenomen, was het verdict gevallen. Zo wist ze nu ook dat haar tijd er bijna opzat.

Ze zuchtte en strekte een hand uit naar het tijdschrift op het

tafeltje tegenover haar. Voor de tweede keer die morgen bladerde ze naar pagina zeven en begon te lezen.

Spraakmakend interview van journaliste Magda Streuvels met professor Dirk Beeckmans, hoofd van het onderzoeksteam van het HVH (Huis van Herbeleving), wat zoveel betekent als ‘onder medische begeleiding gelukkig sterven’

‘Professor, nu steeds meer mensen het recht opeisen zelf te beslissen over hun levenseinde komt deze nieuwe euthanasiemethode als geroepen. Ook het taboe dat nog heerste bij aanvang van de proefnemingen wordt almaar kleiner, al zal er vanuit sommige hoeken wel nooit een totale aanvaarding komen. Is dat een juiste veronderstelling?’

‘Zeer zeker! Toen we eind jaren negentig aan de eerste experimenten met het middel begonnen werd euthanasie nog als moord beschouwd. Men eiste zonder schroom van doodzieke of moe geleefde mensen dat ze hun lot zouden dragen tot op het laatste moment van hun leven. Met de tijd is dan de mogelijkheid tot euthanasie ontstaan maar de eisen voor deze ingreep waren zo omslachtig dat velen uit de boot vielen. Vooral de criteria dat de kans op herstel nihil moest zijn om in aanmerking te komen, zette veel mensen in de kou.

Nu, in 2039 zijn we eindelijk zover dat mensen ook om andere redenen het recht gelukkig te sterven, in eigen handen kunnen nemen.’

‘Het is dus niet meer strafbaar? U heeft met de officiële opening van ‘Het huis van Herbeleving’ de deur geopend naar een mogelijkheid om gelukkig te sterven?’

‘Ja, we worden door velen nog met de nek aangekeken maar wat we verwezenlijken is niet strafbaar meer. Maar zoals ik al aangaf zijn er in de praktijk nog vele morele bezwaren te overwinnen. We doen er dan ook alles aan om via de media zoveel mogelijk mensen te bereiken, hen onze doelstelling kenbaar te maken en ze ervan te overtuigen dat het ook anders kan. De eerlijkheid gebiedt me te zeggen dat het succes vooralsnog sterk op zich laat wachten, ondanks

de positieve reacties van patiënten die hen zijn voorgegaan.

‘Welke stappen moeten kandidaten ondernemen om aanvaard te worden voor opname?’

‘Patiënten dienen bij ons een eenvoudige aanvraag in. Vermits nu ook mensen die per definitie niet ongeneeslijk ziek zijn, gebruik mogen maken van deze mogelijkheid om hun leven te beëindigen, is een doktersattest totaal overbodig geworden. Wel bieden we ze een luisterend oor. We bespreken de situatie waarin ze zich bevinden, wat hun mogelijkheden zijn en ze kunnen al hun vragen aan ons kwijt. We bespreken hun motief en noteren hun eisen voor het geval er wat mis zou gaan tijdens de trip. Binnen enkele dagen kan dan reeds de eerste dosis worden toegediend.’

‘Hoe verloopt dit proces precies?’

‘Ze krijgen een zorgvuldig uitgekiend mengsel van hallucinerende middelen toegediend. Het enige wat ze zelf moeten doen, is zich concentreren op de periode waarnaar ze in hun trance willen weerkeren. Binnen de drie minuten na de injectie vallen ze in een diepe coma. ’s Morgens zullen ze het gevoel hebben te ontwaken en gaan ze gedurende twee weken weer in het verleden leven. In een tijd waarin ze heel gelukkig waren, toen ze nog jong en onbezonnen konden zijn, nog geen echte pijn kenden en zoveel nog vanzelfsprekend was.’ Ze voelen zich weer op die plek? Maar ze weten toch dat het niet echt is?

‘Ja, het mooie is dat alles wat ze denken te zien zo echt lijkt alsof ze er werkelijk zijn, ze spreken en bewegen in de tijd. Ze voelen dingen zoals ze dat toen konden, voelen honger en dorst en proeven ook echt. ’s Avonds zijn ze net als in het echte leven moe en leggen zich te rusten. Hoewel ze in trance zijn is hun geest zeer alert. Ze zijn in staat gebeurtenissen waaraan ze in hun jeugdigheid weinig of geen aandacht hebben besteed nu in hun juiste context te zien. Dingen te begrijpen zoals ze werkelijk waren. Ze voelen zich goed wanneer ze kleine fouten recht kunnen zetten maar ze zijn in hun hallucinatie niet in staat om grote gebeurtenissen te verhinderen. Ze zien en voelen wat hun daden teweegbrengen maar tegelijkertijd beseffen ze ook dat het

zich niet echt voltrekt. Daarom weigert hun onderbewustzijn ook om al te ingrijpende zaken te veranderen.

‘Kunnen er zich ook negatieve zaken voordoen tijdens de hallucinatie?’

‘Wanneer twee of meer patiënten ieder hun eigen visie op het gebeuren willen veranderen, al gaat het maar over kleine dingen, dan blijkt dit nefast te zijn voor de menselijke geest, alsof het een kortsluiting in de hersenen veroorzaakt. Aan de hand van het wedervaren van onze patiënten en het aanpassen van de dosissen proberen we ook daar een oplossing voor te vinden, maar dat blijkt niet zo eenvoudig te zijn.

‘Wat gebeurt er wanneer de twee weken verstreken zijn?’

‘Langer dan twee weken kan het lichaam de constante aanwezigheid van deze stoffen niet aan. De patiënt komt weer bij bewustzijn en zal zich de eerste uren nog goed voelen, zelfs de pijn die ze voor hun herbeleving voelden blijft uit. Langer dan twaalf uur heeft echter nog niemand de trip overleefd. Ze gaan zich plots immens moe voelen, leggen zich te rusten en slapen in. Voorgoed.’

‘Wie heeft de aftrap gegeven voor de zoektocht naar een menslievender methode om te sterven?’

‘De startfase is ingezet door vier professoren die alles op alles hebben gezet om de overheid ervan te overtuigen dat het ook anders kon. Jarenlang hebben ze testen gedaan, dag en nacht waren ze in de weer, rechtten na iedere mislukking hun rug en gingen terug aan de slag. Toen ikzelf tweeëndertig jaar geleden werd toegelaten bij het onderzoek, maakte ik kennis met de laatste pionier van het team. Zeven jaar lang heb ik het geluk gehad met deze man te kunnen samenwerken, een dokter die zijn leven heeft gegeven voor de wetenschap, in de diepe overtuiging dat niets anders zo belangrijk is dan het respect voor anderen en de daaruit voortvloeiende liefde voor de medemens.’

Het tijdschrift schudde lichtjes in Lisa's bevende handen. Als introductie op het interview met professor Beeckmans stonden

getuigenissen van familieleden van patiënten die van deze methode gebruik hadden gemaakt. Allen hadden ze een reden gehad om terug in de tijd te keren maar toen ze weer bij bewustzijn kwamen waren ze unaniem in hun oordeel. Zonder uitzondering waren ze twee weken lang gewoonweg gelukkig geweest. Een grote tegenstelling met de pijn, het ongemak en het intense verdriet die meestal hand in hand gaan tijdens deze levensfase. Ze vertelden honderduit en dikwijls met tranen van ontroering over de ongekennde, allesoverheersende emoties van vriendschap en liefde die ze ondergingen. Ze waren zich bewust van de illusie maar voelden zich tegelijkertijd enorm betrokken bij wat er zich in hun geest afspeelde. Ze hadden het vermogen kleine gebeurtenissen van toen naar hun hand te zetten wanneer ze dat wilden, verkeerde beslissingen om te zetten in juiste daden en vrienden bij te staan die ze destijds in hun jeugdigheid in de steek hadden gelaten. Ze kusten hun ouders te rusten, terwijl ze dat nooit eerder hadden gedaan en hielden tranen met tuiten bij het voelen van hun vaders hand op hun schouder, een gebaar van troost dat ze al zolang hadden gemist.

Lisa vouwde het tijdschrift dicht. Ze kon onderhand het artikel bijna woordelijk navertellen. Het spookte dag en nacht door haar gedachten. Ze zocht moeizaam steun op het tafelblad en hees zich op, pakte de wandelstok die tegen de lage vensterbank aanleunde en slofte naar de inkomhal. Daar ruilde ze de met wol gevoerde pantoffels in voor de weinig modieuze, orthopedische schoenen die ze de laatste jaren diende te dragen. Ze sloeg de kleurrijke, warme sjaal die ze van haar dierbare vriend John had gekregen rond haar schouders, trok haar jas aan en liep naar de voordeur.